

Ціна: 30 центів

СОНЯШНИК

РІК V

ТРАВЕНЬ/ЧЕРВЕНЬ — 1960 — MAY/JUNE.

Ч. 53 - 54

«Нема на світі України, немає другого Дніпра!»

Найвеселіший місяць

Найвеселіший місяць — травень.

Прислухайтесь до пташиного хору в лісах, парках, садках. На різні голоси славлять весну дрозди, коноплянки, вівчарики, щиглики та інше голосисте птаство. А он здалеку озвалася іволга. Десь гучно закувала зозуля.

Та найгучніший голос у соловейка. Серед свіжого листя кущів затаївся цей невтомний співак, і чути його чистий голос далеко-далеко...

Навіть он в озері завзято змагаються в своїх співах жаби.

Буйно піднімаються хліба, трави, а над ними, мов чорні стріли, шугають ластівки. Здається, що вони ніколи й не відпочивають.

А ось при дорозі сховалася в траві кульбабка. Голівка її в біленькій прозорій шапочці. Зірнеш обережно цю шапочку, подмеш на неї — і поніс вітерець малесенькі пухнасті парашутики. А під кожним парашутиком насіннячко висить. Там, де сяде парашутик — нова кульбабка виросте.

Насувається здалеку темна хмара. Загуркотів перший, весняний, травневий грім. Мабуть, дощ буде! Треба кудись ховатись!

О. Копиленко

Симон Петлюра.

25 травня 1926 року

Михайло СИТНИК

Сім пострілів, підступних і лукавих, —
На кожную літеру — один набій,
Й зоря погасла в небі голубім,
Своїм мигтінням осяйнувши славу.

Сім стрілів, бо сім літер — це Петлюра,
Бо Україна — також літер сім, —
Поєднані у запалі одним
З Твоїм життям у дні лихої бурі.

І від Твоєї дорогої крові,
Здавалось, почорнів старий Париж,
І ми не знали, як благословиш
Ти нас на помсту і на битви нові.

Бо ж не дзвонили дзвони у столиці,
Бо Київ плакав тільки уночі,
А вороги збирались, як сичі —
Підстерегти печаль на наших лицях.

А ми, як сироти, поміж собою
Затаяно клялися на шаблях
Підняти вище жовто-синій стяг,
Що впав із рук Твоїх разом з Тобою.

Ми несли прапор, славою повитий,
Бо знали, як і знаємо тепер,
Що наш Отаман лиш в Парижі вмер,
А в Україні буде вічно жити!

СИМОН ВАСИЛЬОВИЧ ПЕТЛЮРА

Кінець місяця травня — пам'ятний час для всіх українців. Українці відзначають в цей час дату народження і дату смерти Симона Петлюри.

Симон Петлюра — найбільший і найвизначніший провідник нашого народу в останніх часах. 23 травня 1879 року народився Симон Петлюра. У цей день українці в усьому світі відчувають національну гордість, що серед них народився великий борець за свій народ.

У той час, як народився Симон Петлюра, в Україні панувала російська царська влада, яка жорстоко поневолювала Україну. Цар і його уряд тримали наш народ у темноті і в бідності. Не тільки згадувати про волю України, а навіть самого слова Україна не можна було голосно вимовляти. За це слово влада дуже карала: запроторювали людей у в'язниці чи засиляли в далекий холодний Сибір на каторгу.

Симон Петлюра ще за юнацьких літ став на боротьбу за Україну. Він читав про Україну заборонені книжки, співав заборонених пісень. Мало того: він давав ці книжки своїм товаришам, розказував їм про Україну, навчав їх, як боротися за її волю. Царська влада стежила за Петлюрою, робила на нього всякі утиски, не давала йому вчитися тощо, тощо.

Петлюра, щоб уникнути арешту і мати змогу працювати для свого народу, мусів залишити Україну. Він жив то на Кубані, то в Москві, щоб там писати книжки, видавати журнали, у яких можна б було щось сказати про Україну.

Як у Росії почалась революція, то Симон Петлюра негайно повернувся в Україну. Він добре знав, що для оборони народу від напасника треба мати власне сильне військо. Тому він почав творити українську армію. Він палко закликав українців іти в армію і боронити свій край від напасника. Як в Україні було створено власну армію, то Симон Петлюра став першим військовим міністром Української Народньої Республіки. Пізніше він був головою уряду України і Головним Отаманом її армії.

Симон Петлюра високо підняв прапор української державности. Він був проводирем нашої держави, нашої боротьби за своє самостійне державне життя. Навіть у найтяжчі часи, коли ми мали великі військові поразки, коли здавалось, що вже нема виходу, — Симон Петлюра ніколи не заламався: він завжди вірив у силу нашого народу, у його перемогу.

Росія за допомогою західніх держав перемогла Україну. Та Петлюра знав, що це лиш тимчасова перемога. Він із нашим військом вийшов на еміграцію, щоб продовжувати боротьбу. На чужині Симон Петлюра організовував українців, намагався вплинути на чужі держави, щоб вони допомогли Україні визволитись.

Навіть на чужині Симон Петлюра був найнебезпечнішим ворогом для Росії. Російські комуністи вирішили вбити Симона Петлюру. Вони вислали у Францію, де жив Симон Петлюра, свого агента жида Шварцбарда, щоб він убив нашого провідника. Шварцбард вислідив Симона Петлюру в Парижі і 25 травня 1926 року на вулиці в Парижі вистрелив у нього сім куль. Петлюра був убитий на місці.

Наші вороги дуже втішились, а весь наш народ засумував. Та вороги помилились: вони вбили Симона Петлюру, але не вбили його ідеї, його праці

на добро нашого народу. Ім'я Симона Петлюри стало гаслом для дальшої боротьби. Його державно-визвольні ідеї стали програмою нашої дальшої праці для визволення України.

Так наші вороги не мають спокою й тепер — ім'я Симона Петлюри і сьогодні є загрозою для їх панування в Україні. Тому вони роблять усе, щоб це ім'я знеславити, зневажити, щоб наш народ забув про нього, відвернувся від цього імені. Тільки тоді можна буде довше затримати Україну в неволі.

Та марні надії: усі українці боронять честь імені Симона Петлюри. Ми ніколи не забудемо свого провідника. Чим більше наші вороги на нього нападають, тим він нам дорожчий і рідніший. Усі українці продовжують боротьбу, яка розпочалась під керівництвом великого сина України Симона Петлюри.

І так буде доти, поки остаточно не переможемо Росію і не визволимось.

Як кіт рибу ловив

Схотілося котові рибкою поласувати, та так захотілося, просто терпцю немає.

Пішов кіт до річки, сів на бережку і став думати, як би йому краще рибу спіймати.

Бачить: риба на глибині плаває, а до берега не підходить. Притаївся кіт за каменем, став чекати. Чекає годину, чекає дві — не виходить риба з води. «Ні, видно, не спіймаєш рибку, ніг не замочивши», подумав кіт. Підійшов, лапкою воду попрубував і зафиркав: «Ох, і холодна ж!»

Потягнувся кіт, спину горбом вигнув і каже:

— А що в цій рибі смачного? Так, самі кістки... Піду-но я краще додому спати.

В. Росін

Михасева перемога

Тетяна ВОЛОШКА

Запилюженою дорогою австралійського лісостепу їхав автобус, що возив фермерських дітей до містечка, до школи.

Коло однієї самотньої хатини, оточеної евкаліптами, він зупинився, щоб узяти ще одного хлопчика-школяра, що тут жив.

Цей хлопчик звався Михась. Його батьки декілька років тому приїхали до Австралії, купили трохи землі та побудували хату. Згодом купили пару корів, курей та коней і почали господарувати.

Михась підріс і став ходити до австралійської школи.

Він майже нічим не відрізнявся від своїх товаришів-австралійців, бо розмовляти їхньою мовою навчився швидко, та й учився він не погано.

Одне тільки його турбувало. Як бува хтось з австралійців запитає, як його звуть, і почує відповідь: "Майк Чабан", (Майком його називали школярі та вчитель), то зразу питалися, хто він такий. Михась навчився відповідати, що він українець, але це не справляло на них ніякого враження. Вони казали, що він є "ню австрелієн" та й усе. Новий австралієць!

Звичайно, його малі друзі нічого не чули про Україну і не знали, де вона знаходиться. А Михась їм теж не міг вяснити, бо мав лише дев'ять років, а тато й мама, зайняті працею, не мали часу йому оповісти.

Спочатку Михась був тільки єдиним "новим австралійцем" у школі, але згодом прийшли інші: італійці, голляндці та поляки. З ними відбувалося те саме, що й з Михасем: кликали їх усіх "ню австрелієн".

Не любив Михась, щоб його так звали, адже він має свою націю.

Побачив Михасів батько, що сина щось турбує, та й запитався:

— А скажи но, синку, чого ти такий стурбований ходиш? Чи все в школі гаразд?

Михась довго мовчав, почервонівши і опутивши очі, а тоді, нарешті, вимовив:

— Чого мене всі називають "новим австралійцем", тату? Я ж українець; а вони того не розуміють.

— А що, хіба тільки ти там один такий? — запитав, його батько.

— Ні. Є ще й інші діти: італійці, голляндці та поляки. Усіх так кличуть. Чому я розумію, що вони іншої нації, а австралійці ні? Усі їм однакові, усі — "ню австрелієн"! — і у Михася заблищали сльози на очах, так йому було боляче.

Батько погладив Михася по голівці, але нічого не відповів. Тільки довго після того сидів задуманий...

Прийшла субота. Батько ранесенько подоїв з Михасем корів, а при сніданку сказав:

— Ну, синку, готуйся! Поїдеш до школи!

— Алеж сьогодні субота і нема навчання, тату! — здивовано промовив Михась.

— А ось і є, синку. Ти сьогодні поїдеш до української школи.

— До української? — у Михася аж очі заблищали з радости й дива.

Він швиденько доїв сніданок, зібрав у торбу шкільні приладдя і, зачесавши свого кучерявого чубика, разом з татом і мамою вийшов до автобуса.

Пройшов місяць, другий, а там і третій. А Михась кожної суботи збирав зошити, брав нового "Букваря", якого йому дала вчителька, і їздив до рідної школи.

Як тільки навчився трохи писати по-своєму, він гордо приніс свого зошита до австралійської школи і показав його вчителіві.

— А це що ти таке понакарлякував, Майку? — запитав у нього вчитель.

— Це я написав по-українському! — відповів голосно Михась, щоб усі в класі чули.

Учитель не сміявся з Михася. Він узяв його зошита і пройшовся поміж лавками, показуючи його дітям.

— Ось, бачите? Майк навіть по-українському вчиться писати, — говорив він дітям, — але й англійську мову добре знає. Це дуже добре!

Відтоді на Михася друзі його вже не так дивились. Почали розпитувати про Україну і просили показати їм оті чудні слова, що він уміє писати, а вони ні. Михась поважно їм розповідав усе, що знав, і навіть обіцяв принести колись до школи мапу України, щоб їм показати.

Одного разу приїхав до австралійської школи інспектор і став задавати дітям різні запитання. Як дійшла черга до Михася, то інспектор запитав, як його звать.

— Михайло Чабан, — відповів Михась, уставши.

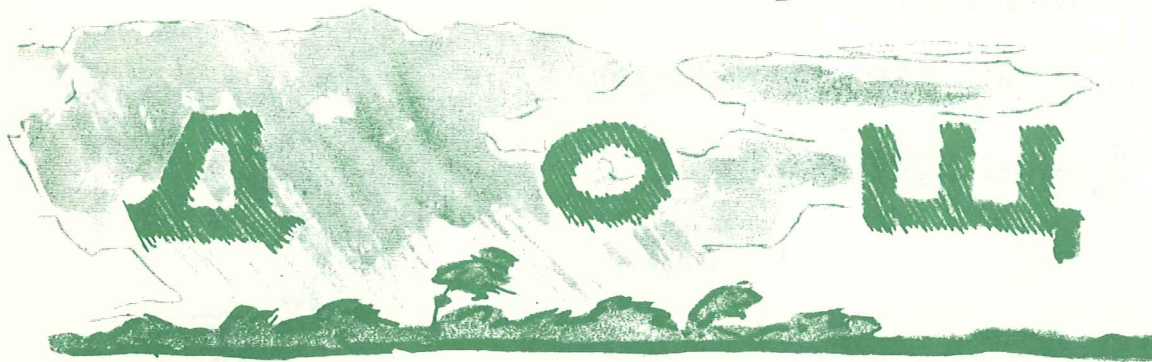
— О? То ти "новий австралієць"? — запитав приязно інспектор.

Перед тим, як Михась встиг йому відповісти, він почув голоси деяких його друзів, які вигукнули:

— Він українець, пане інспекторе!

— З України він!..

Михась злегка посміхнувся і, задоволений, сів на своє місце.

Дощик, дощик голубий,
Колосків не оббий
Зливами-приливами,
Хмарами огнивами,
Птицями-зірницями,
В небі блискавицями.
Ти спадай на межу,
Я тобі таке скажу:
— Понад ріки та ліси
Хмари-вдари понеси,

Крапельками росяніми
Над ланами вівсяніми,
Цебром-цебром, цебрицею
Над нашою пшеницею,
Лийся тихо вдалині
На гречки та ячмені,
На гречки та ячмені,—
Буде весело мені!

А. Малишко

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рястом,
Барвінком укрила;
І на полі жайворонок,
Соловейко в гаї
Землю, убрану весною,
Вранці зустрічають...

Т. Шевченко

ЛИСИЧКА і РАК

Здибалася Лисичка з Раком. Стала собі, глядять на нього, як він помаленьку лізе, а далі давай над ним насміхатися.

— Ну, та й швидкий же ти, нема що мовити! Правдивий неборак! А скажи мені, Раче-небораче, чи то правда, що тебе раз у великодну п'ятницю по дріжджі послали, а ти аж за рік у великодну суботу з дріжджами прийшов та й ті насеред хати розілляв?

— Може, коли й правда була,— каже Рак,— а тепер дуже на брехню подобає.

— Овва! Значить, ти тепер прудкіший зробився?

— Прудкіший чи не прудкіший, а тобі на кпини¹ і не здатний. Коли хочеш знати, який я прудкий, то давай побиймося об заклад, що я швидше від тебе до того корчика добіжу.

— Що? що? що? — дивувалася Лисичка.— Ти хотів би зо мною об заклад бігати?

— Не тільки побіжу, а ще й тобі один скок випередки дам і швидше тебе при меті буду,— мовить Рак.

Побилися вони об заклад. Стала Лисичка на один скок поперед Рака, а Рак учепився їй кліщами за хвіст. Рушила Лисичка, біжить щодуху, аж курява здіймається. Добігла до мети та й кличе:

— А де ти, Раче?

Нічого не чути.

— Ну, Раче, де ти там? — ще раз кличе Лисичка та й обернулася хвостом до мети.

Отоді Рак пустився від її хвоста та й каже:

— Та осьде я! Давно вже жду на тебе, аж трохі поза мету забіг.

І. Франко

¹ К п и н и — насмішки, глум ; к п и т и — насміхатися, глузувати.

Платон ВОРОНЬКО

ВІН НЕ ЗНАЄ

Ми послали по ялину
Гриця в ліс,
А із лісу нам ліщину
Він приніс...
Він не знає, де ялина,
Де сосна,

Не вгадає, де вербина
Й бузина!
Ми послали по щавель
На луги,
Гриць приніс нам
конопель,

Шелюги...

Він не знає, де ялина,
Де сосна,

Не вгадає, де вербина
Й бузина!

Ой ти, Грицю, не сиди
В подушках,

А побігай, походи
По стежках,

Там узнаєш, де ялина,
Де сосна,

Розгадаєш, де вербина
Й бузина!

НАРОДНА ПІСНЯ

Ой піду я на базар,
Та й куплю я курочку.
А в курочки жовта шия,
Що по сім'ячку ходила,
Тьох та тьох!

Ой піду я на базар,
Та й куплю я качечку.
Що в качечки ряжки-
бряжки,

А в курочки жовта шия,
Що по сім'ячку ходила,
Тьох та тьох!

Ой піду я на базар,
Та й куплю я павича.
Що в павича чорні брови,
А в качечки ряжки-

бряжки,

А в курочки жовта шия,
Що по сім'ячку ходила,
Тьох та тьох!

Ой піду я на базар,
Та й куплю я барана.
Що в барана круті роги,
А в павича чорні брови,
А в качечки ряжки-

бряжки,

А в курочки жовта шия,
Що по сім'ячку ходила,
Тьох та тьох!

Ой піду я на базар,
Та й куплю я кабана.
Що в кабана довгі вуха,
А в барана круті роги,
А в павича чорні брови,
А в качечки ряжки-

бряжки,

ПІДА

А в куро
Що по с
Тьох та т

Ой піду
Та й куп
Що коро
А в каба
А в бара
А в пави
А в каче

А в куро
Що по сі
Тьох та т

Ой піду
Та й куп
Що коби
А корова
А в каба
А в бара
А в пави
А в каче

А в куро
Що по сі
Тьох та т

Я
на
базар

Малюнок Л. ГРИГОР'ЄВОЇ

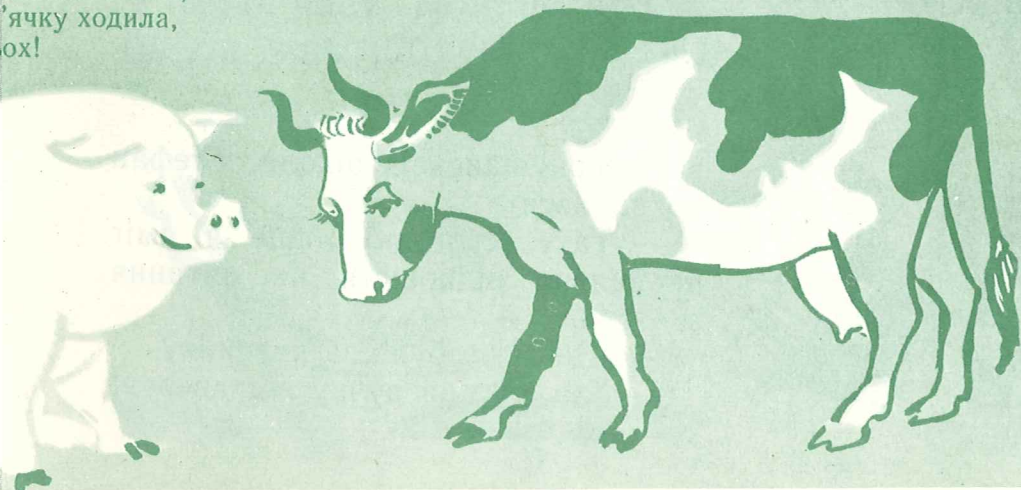
ки жовта шия,
'ячку ходила,
ох!

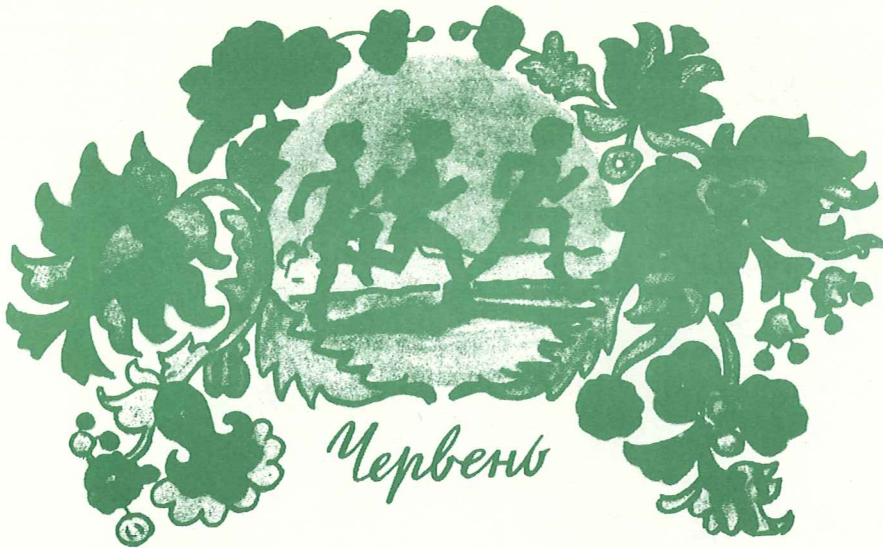
на базар,
ю я корову.
а не ревуха,
а довгі вуха,
а круті роги,
а чорні брови,
ки ряжки-

бряжки,
ки жовта шия,
'ячку ходила,
ох!

на базар,
ю я кобилу.
а не іржуха,
не ревуха,
а довгі вуха,
а круті роги,
а чорні брови,
ки ряжки-

бряжки,
ки жовта шия,
'ячку ходила,
ох!

Червень

Той, хто бачив, як розкішні
маки вогняно цвітуть,
як в садках дозрілі вишні
аж гілки додолу гнуть,

той, хто в пору косовиці
на узліссі поміж трав
соковиті полуниці
в повні кошики збирав, —

той розкаже сам, напевно,
чом це здавна між людей
на Україні зветься Червнем
перший літній місяць цей.

Н. Забіла

Повернувшись із школи, Стефан похвалився:

— Тату, сьогодні лише я зміг правильно відповісти на питання вчителя.

— Що ж це було за питання?

— Хто зламав ручку від дверей!

Василь ШЕВЧУК

ЧАПАВ БУСОЛ ПО БОЛОТУ

Чапав бусол по болоту—
Всіх гукав він на роботу.

Гуси йшли овес полоти,
Качечки—ячмінь молоти,

А чирки, маленькі, браві,—
В луг збирають їстівні трави.

Тільки жаби—„кум“ та „кум“ —
Підняли в болоті шум:

— Ми не хочем працювати!
Будем гратись, спочивати!

— Йди, буслище, сам працюй,
По болоті не тупцюй...

І провчив їх бусол тут же—
Він поснідав смачно дуже.

З того часу, мов на злість,
Бусол жаб щоденно їсть.

Друзі

У минулому році, на початку травня, поїхав я з вудками по рибу.

Спляюсь я завжди в цих місцях у селі Будики, у свого знайомого мисливця і рибалки. У нього на горищі завжди є свіже сіно. А що може бути приємнішим, як поспати на запашному луговому сіні...

Одного ранку кличе мене мій знайомий і, посміхаючись, каже:

— Ви таке коли-небудь бачили? — і показує на квочку, яка моститься гріти курчат. Вони ж такі малесенькі, пухнасті.

А біля неї вже обережно бродять трое малих котенят, яких недавно вивела кицька.

І коли квочка розставила крила, щоб прийняти під них своїх дітей, зразу під неї полізли котенята. А потім уже курчата... Сміх та й годі!

Такого, справді, ніколи не доводилось мені бачити.

З-під крил квочки стирчать три котячих хвостики і більше як з десяток курчачих голівок.

Курчата попискують задоволено, котенята муркотять. Так всі й живуть у дружбі...

О. Копиленк

Чи ЗНАЄШ ТИ

...що менше десяти грамів важить найменша пташка, яка водиться на Україні,— золотушка, або корольок, проте завдяки пухнастому оперенню вона не боїться морозів і залишається в наших краях зимувати.

...що в степах України водиться гризун тушканчик, або земляний заєць. У цього звірка передні ноги у чотири рази коротші за задні, а хвіст довший ніж удвоє за тулуб.

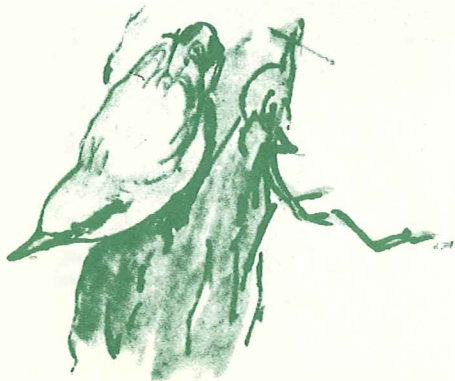
...що одна сова, знищуючи шкідли-

вих гризунів, за рік зберігає нам до тонни зерна.

...що серед усіх птахів України тільки один повзик такий спритний акробат, що вміє лазити по стовбуру дерева униз головою.

...що звичайні коники-стрибунці співають крильцями, тручи одне крильце об друге, а «вуха» (орган слуху) у них знаходяться на ніжках.

В. Пархоменк

Марія ПОЗНАНСЬКА

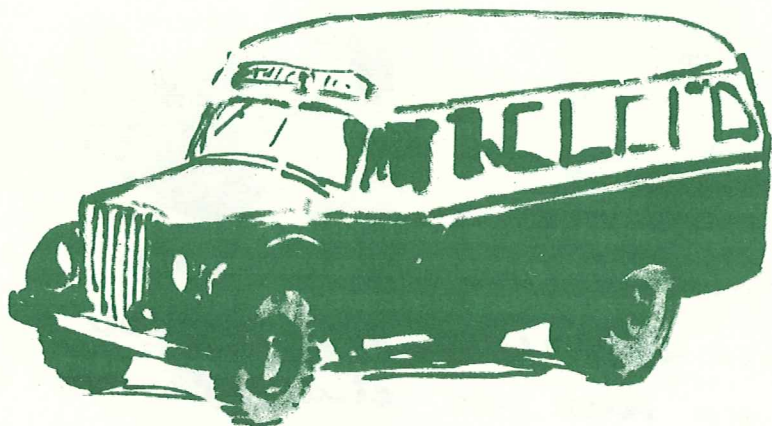
ЧЕРВЕНЬ

В золотій хустиці
Дорогі гостинці
Червень нам приніс.
Гляньте, як суниці
В лісі у травиці
Розсипає скрізь!

Налилися вишні
Соковиті, пишні;
Пшениці шумлять.
Червень нам співає
Весело над гаєм,
Кличе в гай гулять.

Кличе мене з хати
На ріку купатись:
„Трусики надінь!“
А навколо грає
Сонце водограєм...
Ой, яка теплінь!

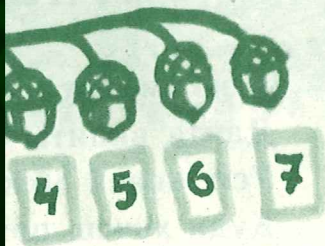

ЗАГАДКА

Я не їм вівса та сіна,
Дайте випити бензину —
Усіх коней обжену,
Куди хочеш повезу.

Ванадцять гілок,
по чотири гілочки,
сім жолудів.

Лійка

Діти з лійками в руках
 Поливають квіти,
 А Юрко стоїть в сльозах —
 Що з таким робити?

Він на весь садок кричав...
 Підійшла Марійка:
 — Тут у нас неvistача
 Однієї лійки.

Марно киснеш ти весь час,
 Рониш сліз багато —
 Замість лійки, йди до нас
 Квіти поливати!

Г. Бойко

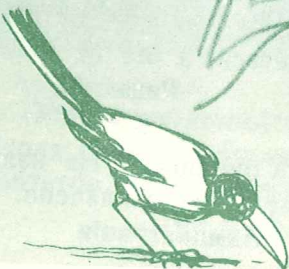
ЗАГАДКИ

Хвіст у дворі — ніс у конурі.

Ніс повернеться — дім відімкнеться.

Маленький, кругленький, а за хвостик не піднімеш.

Який дзвоник не дзвонить?

Редусь

ЛІ 100

Поря ОК ~~Ж~~

С

за

же

ЧИТАЧІ ПИШУТЬ

Дорогий редакторе!

У цьому листі я Вам розповім, як наша Святопокровська школа разом з іншими школами в Монреалі відзначала свято Тараса Шевченка.

Усі ми мали деклямувати вірші, виконувати якісь ролі чи співати. Кожної суботи по закінченні навчання ми musіли лишитись ще на дві години на проби. Це не дуже подобалось, але ми musіли добре приготуватись до свята.

Прийшов той час, що всі мали одягатись в українські одяги і йти на концерт. Першою виступала українська школа при церкві святої Софії. Учні гарно відіграли п'єсу, співали пісень, деклямували вірші.

Перерви не було, тому публіка й діти були неспокійні. Саме в цей час виступала наша школа. Одинадцять учнів нашої школи деклямували "Шевченкову присягу". Це була групова деклямація. Решта учнів так само добре виступали. Співати musіли дуже голосно, бо в залі було багато шуму. Я з Л. Михайлівською співав "Ой у полі могила" і деклямував. Усім наш спів сподобався.

Так відбувалося наше свято на честь Тараса Шевченка в Монреалі.

З пошаною

Г. Романюк, Монреаль, Канада.

Дорогий пане редакторе!

Я учень 7-ої класи рідної школи при церкві св. Покрови в Монреалі. Хочу Вам написати, що мені найбільше подобається.

Дуже я люблю збирати поштові значки із країн, які далеко від Канади. Я вже навіть маю два значки з України. З цих значків я вивчаю різні країни, дізнаюся щось про людей, які в них живуть. Хоч почав їх збирати недавно, але вже маю понад тисячу значків. Та я хочу зібрати їх ще більше. Якщо хтось хоче мінятися поштовими значками, то може мені написати на таку адресу:

A. Melnyk, 451 Charon St.
Montreal 22, P. Q., Canada.

З пошаною

Олександр Мельник

Дякую за листи. Прошу й інших наших читачів писати до "Соняшника". Напишіть мені, як Ви закінчили навчання в українській школі і що думаєте робити влітку.

Щоб добре писати, то треба багато читати. Читайте не тільки "Соняшника", а й книжки. Пробуйте потрошки читати й журнали та газети, які читають Ваші батьки.

Ваш редактор

У зв'язку з літнім часом і закінченням навчального року це число виходить подвійним: за травень і червень. Але ми його робимо більшим, щоб ви мали що читати на довший час.

Пишіть, що саме в "Соняшнику" вам подобається, а що ні.

Редакція.

БАТЬКИ І ВЧИТЕЛІ!

Подбайте про вчасну віднову передплати на "Соняшник". На наліпці (після прізвища) завжди стоїть по яке число журналу у вас заплачено.

Адміністрація

НА ЦЬОМУ ФОТІ: Українська школа при парафії св. Афанасія в Пренвил (Сідней), Австралія, якою керує паніматка Манько (позаду в центрі) в день свята матері.

Учні української школи в Ессендоні (біля Мельбурну в Австралії). Школа добре розвивається завдяки добрій співпраці вчителів з батьківським комітетом. Зліва — керівник школи Я. Коваль, праворуч — учителька Є. Булка

М. СИНГАЇВСЬКИЙ

ЛІСОВА ПІСНЯ

Чутно в зеленому ліску
зозульчине „ку-ку“.
А я із братіком прийду,
посиджу на пеньку.

І не помітні на гіллі
сидять пташки малі.
То кропив'янки голосні
випівають: лю-лі.

А дятел прилетів на сук,
немов коваль: тук-тук,
і не змовкає в сосняку
його бадьорий стук.

І коноплянка невгава,
випіває: ів-ва.
— Послухай, братіку, — кажу, —
це — пісня лісова.

„СОНЯШНИК”, ілюстрований місячник для дітей.

Редактор — Петро Волиняк

Передплата на рік: Канада — 3.00 дол., США — 3.50 дол. Австралія
й Англія — 20 шилінгів, інші країни — рівновартість 3.00 доларів.

Передплату і все листування слати на адресу:

NOWI DNI
187 Yarmouth Rd.
Toronto 4, Ont. Canada

